

Anàlisi prop del pacient

Generalitat de Catalunya

Departament de Sanitat i Seguretat Social

Consell Assessor sobre Laboratoris Clínics

President

Sr. Simón Schwartz i Riera, designat pel director general de Recursos Sanitaris

Vicepresident

Sr. Francesc Ramon i Bauzà, com a professional de prestigi reconegut en l'àmbit de les anàlisis clíniques

Secretari

Sr. Jordi Hierro i Riu, en representació del DSSS

Vocals

Sr. Xavier Fuentes i Arderiu, en representació de les societats o associacions catalanes de laboratoris clínics

Sra. Pilar Godina i Peris, en representació del DSSS

Sr. Ferran Gómez i Grau, en representació del Col·legi de Biòlegs de Catalunya

Sra. Magda Gomis i Castellví, com a professional de prestigi reconegut en l'àmbit de les anàlisis clíniques

Sr. Jaume Miró i Balagué, en representació del Consell de Col·legis de Farmacèutics de Catalunya

Sr. Josep Maria Jou i Turallas, en representació del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya

Sr. Antoni Nogués i Biau, en representació de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears

Sr. Carles Pascual i Mostaza, com a professional de prestigi reconegut en l'àmbit de les anàlisis clíniques

Sr. Joan Sabater i Tobella, en representació de l'Institut d'Estudis de la Salut

Sra. Montserrat Viñals i Ballesta, en representació del Col·legi de Químics de Catalunya, fins a l'1 de juny, i el Sr. Joan Batista Castellví, a partir d'aquesta data.

Barcelona, setembre 2003

Grup de treball per a l'elaboració d'aquest document:

Coordinadora

Sra. Magda Gomis Castellví (Laboratori clínic de l'Hospitalet)

Membres del grup de treball

Sr. Josep Ll. Bedini Chesa (Laboratori Core. Hospital Clínic de Barcelona)

Sra. Dolors Dot Bach (Consorti Sanitari Integral. Hospitalet de Llobregat)

Sr. Josep M. Jou Turallas (Servei d'Hemostàsia i Hemoteràpia. Hospital Clínic de Barcelona)

Sr. Francesc Ramon Bauzá (Servei de Bioquímica. Hospital de Sant Joan de Déu. Barcelona)

Sra. Carme Ricós Aguilà (Laboratoris Clínics Hospital Vall d'Hebron. Barcelona)

Sra. Pepa Ruigómez Sánchez (Consorti Sanitari Integral. Hospitalet de Llobregat)

Sr. Àngel Salas García (Fundació Joan Costa Roma. Consorti Sanitari de Terrassa)

Sr. Jesús Velasco Rodríguez (Laboratori Temps Resposta Ràpida. Hospital Sant Joan de Déu. Barcelona)

1. Introducció

Les anàlisis prop del pacient són, conceptualment i pràcticament, les mateixes que es realitzen al laboratori clínic, ja que s'executen en mostres procedents del cos humà i s'utilitzen per a la prevenció, el diagnòstic, el pronòstic i el seguiment de qualsevol malaltia i o per a l'avaluació de l'estat de salut dels individus.

Han estat promogudes per la innovació tecnològica i el ventall de noves possibilitats que ofereixen ha propiciat la seva ràpida inclusió dins de la pràctica mèdica actual.

2. Definició

Les anàlisis prop del pacient són les proves clíniques realitzades fora de l'entorn del laboratori clínic, generalment en el lloc d'atenció al pacient. Això hi inclou: consultes ambulatories, consultes externes, quiròfans, sales d'hospitalització i unitats de cures intensives. Unes poques determinacions també poden ser realitzades pel mateix pacient en el seu domicili.

3. Situació actual

1. Hi ha un increment de les anàlisis prop del pacient, tant per les noves prestacions que aporten, com per la pressió de la indústria del diagnòstic *in vitro*.
2. Es realitzen fora de la responsabilitat i del control del laboratori clínic, en molts casos.
3. S'evidencia que la manca de regulació existent ha condicionat una actuació diferent per part dels centres que les utilitzen, sense tenir cap interrelació.
4. No hi ha cap garantia respecte a la qualitat dels resultats emesos.

4. Punts forts

Les anàlisis prop del pacient presenten aquests avantatges:

1. Fan que el temps de resposta pugui ser més curt i, en conseqüència, la presa de decisions s'avança. Per tant,
 - a. permet una intervenció terapèutica més ràpida
 - b. facilita el reconeixement precoç de les situacions crítiques
 - c. afavoreix la ràpida estratificació del pacients
 - d. redueix les complicacions perioperatòries o postoperatòries
 - e. escurça l'estada als serveis d'urgències.
2. Proporcionen més confortabilitat al pacient.
3. No requereixen personal especialitzat per dur-les a terme, únicament ha d'estar ben format.
4. Demostren que els instruments són molt més simples d'utilitzar.
5. Poden reduir els errors inherents a la fase preanalítica (etiquetatge, transport de mostres al laboratori, centrifugació, limitacions de temperatura, etc.).
6. Demanen, en general, menys volum de mostra.

5. Punts febles

Les anàlisis prop del pacient presenten aquests inconvenients:

1. La coexistència de resultats d'anàlisis prop del pacient juntament amb els del laboratori clínic pot donar lloc a confusió, per manca de correlació entre ambdós resultats.
2. El personal que realitza les anàlisis no està especialitzat.
3. Els instruments es poden trobar molt dispersos dins els centres sanitaris i, per tant, la seva supervisió requereix una estructura que la porti a terme.

4. El fet generalitzat de què no se'n disposa de programes de control de qualitat ni de manteniment adequat.
5. El manteniment dels equips no sol ser adequat.
6. L'ús abusiu i indiscriminat que es fa amb aquestes anàlisis.
7. La seva manca de traçabilitat documental: els resultats no estan integrats amb la resta de resultats analítics del pacient .
8. En alguns centres s'han introduït aquestes anàlisis sense haver comptat amb l'opinió dels responsables del laboratori clínic del centre.

6. Propostes de millora

1. Assegurar que la responsabilitat i el control de tota la gestió del procés recaigui sobre el laboratori clínic.
2. Regular l'ús de protocols de control intern de la qualitat, així com la participació en programes de d'avaluació externa de la qualitat.
3. Garantir que la selecció de la instrumentació és la més adequada i que el posterior manteniment dels equips es realitza correctament; ambdues coses han de ser responsabilitat del laboratori.
4. Assegurar que els professionals sanitaris que realitzen les anàlisis prop del pacient rebin una formació adequada.

Aquests motius tan importants fan necessària la introducció d'una legislació adequada per regular la implantació i l'ús de les anàlisis prop del pacient, per tal que es garanteixi la qualitat dels resultats analítics. D'altra banda, la manca de legislació en aquesta especialitat, en cap comunitat de l'Estat espanyol, ens dóna la possibilitat de ser pioners en una qüestió important que, sense cap dubte, s'ha d'afrontar des de les institucions sanitàries.